

Голас Радзімы

ВЫДАННЕ БЕЛАРУСКАЙ СЕКЦЫІ САВЕЦКАГА
КАМІТЭТА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З
СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ

№ 91 (776) Лістапад 1963 г. Год выдання 9-ы

ХРОНІКА

НОВЫ СКЛАД КАМІТЭТА

У сувязі са сканчэннем тэрміну паўнамоцтваў складу Камітэта па Ленінскіх прэміях у галіне літаратуры і мастацтва Савет Міністраў СССР зацвердзіў новы склад гэтага камітэта. Членамі Камітэта зацверджаны віднейшыя дзеячы культуры і мастацтва Савецкага Саюза і саюзных рэспублік. Ад Беларусі ў склад Камітэта па Ленінскіх прэміях увайшлі паэт П. Ф. Глебкі, заслужаны дзеяч мастацтваў кампазітар Д. Р. Камінскі, народны мастак Беларускай ССР Я. А. Зайцаў, пісьменнік І. П. Шамякін.

ЛІТВА АПЛАДЗІРУЕ

Дзяржаўная акадэмічная харавая капэла Беларускай ССР зноў гастраліруе ў Літве. Гэты творчы калектыў палюбіўся вільнюсцам — вялікім аматарам харавой песні. Мінчане і на гэты раз пакарылі гледачоў музычным багаццем. Пад купалам залы нацыянальнай філармоніі ліліся, змяняючы адна другую, беларускія і украінскія, венгерскія і польскія песні, творы рускай класікі, савецкіх кампазітараў. Музыкальная грамадскасць літоўскай сталіцы аддала належнае высокаму майстэрству народнага артыста СССР Р. Р. Шырмы.

Пасля вільнюса Дзяржаўная акадэмічная харавая капэла Беларускай ССР выступіць у Каўнасе.

ПАСЫЛКІ З ЧЭХАСЛАВАКІІ

Неяк аграном калгаса «17 верасня» Нясвіжскага раёна Аляксей Галушка прачытаў у чэхаславацкім часопісе заметку аб новым гатунку гароху. Ён зацікавіўся ім. Неўзабаве з калгаса пайшло пісьмо ў братнюю краіну з просьбай прыслаць насенне. Супрацоўнікі чэхаславацкай станцыі «Прага-Рузена» адгукнуліся на просьбу беларускага агранома. Услед за пісьмом прыйшлі чатыры пасылкі з насеннем. Вясной гэтага года гарох пасялі на невялікім участку. Сабралі на 25 цэнтнераў зерня з кожнага гектара. Гарох не палігае, добра пераносіць засуху і вільготнасць глебы.

НА РАДЖЭННЕ МОРА

Пачалося запаўненне вадасховішча Днепрадзяржынскай ГЭС. Цяпер праз вадазліўную пласціну гідрэлектрастанцыі прапускаецца толькі так званы «санітарны мінімум» вады — 700 кубаметраў у секунду. Да пятага снежня ўзровень вады падымецца на дзесяць метраў. Гэта дазволіць пусціць першы гідраагрэгат электрастанцыі да дня адкрыцця Пленума ЦК КПСС.

ЛЕНІНСКІЯ СТЫПЕНДЫЯТЫ

Высокі гонар для студэнткай моладзі — атрымаць стыпендыю імя Уладзімера Ільіча Леніна. У Беларускам дзяржаўным універсітэце ўстаноўлена пяць ленінскіх стыпендыяў. Па прадстаўленню кіраўніцтва універсітэта гэтыя стыпендыі прызначае Міністэрства вышэйшай, сярэдняй спецыяльнай і прафесійнай адукацыі БССР выдатнікам вучобы. У апошні час ленінскія стыпендыі атрымалі студэнтка матэматычнага факультэта Марыя Талочка, студэнт хімічнага факультэта А. Казыра і іншыя выдатнікі вучобы.

Апрача таго, у Беларускам дзяржаўным універсітэце ўстаноўлены стыпендыі імя народных паэтаў БССР Янкі Купалы і Якуба Коласа.

РАШАЮЧЫЯ АБ'ЕКТЫ

На вялікай тэрыторыі раскінулася будаўнічая пляцоўка Гомельскага суперфасфатнага завода. Днямі тут закончылася ўзвядзенне інжынернага корпусу, і цяпер у ім ідуць аддзелачныя работы. Асноўныя сілы будаўнікі накіравалі на ўзвядзенне галоўнага і дапаможнага сернакіслотнага і разкладваюча фундаменты сернакіслотнага і рамонтна-механічнага цэху, цэнтральнай лабараторыі завода. Пачалося ўзвядзенне камунікацый ацяплення і водазабеспячэння, часовай кацельні, складу абсталявання.

ХРОНІКА

Удзельнікі самадзейнасці аднаго з прадпрыемстваў г. Магілёва.

Фота Папковіча.

У ВЯРХОЎНЫМ САВЕЦЕ БССР

Адбылося пасяджэнне Камісіі па замежных справах Вярхоўнага Савета Беларускай ССР. На пасяджэнні была абмеркавана ўнесеная Саветам Міністраў на разгляд Прэзідыума Вярхоўнага Савета Беларускай ССР прапанова аб ратыфікацыі Дагавору аб забароне выпрабаванняў ядзернай зброі ў атмасферы, у касмічнай прасторы і пад вадай, падпісанага ад імя ўрада Беларускай ССР у Маскве 8 кастрычніка 1963 года.

Адкрыў пасяджэнне старшыня Камісіі Б. Ц. Шумілін. Даклад па гэтым пытанню зрабіў намеснік міністра замежных спраў БССР А. Е. Гурыновіч, які прадставіў Камісіі Маскоўскі дагавор і падкрэсліў яго значэнне для далейшага ўмацавання міру ва ўсім свеце.

Выступішыя на пасяджэнні члены Камісіі па замежных справах Вярхоўнага Савета БССР адобрылі Маскоўскі дагавор.

РУКУ НА ДРУЖБУ, МАЛАДОСЦЬ!

17 лістапада 1939 года недалёка ад Прагі нацысты расстралялі групу чэшскіх студэнтаў. Гэта подлае забойства выклікала гнеў у сэрцах перадавой моладзі свету. Праз два гады, сабраўшыся ў Лондане на кангрэс прадстаўнікоў краін антыгітлераўскай кааліцыі, яны вырашылі: няхай дзень расстрэлу чэшскіх юнакоў-патрыётаў стане міжнародным днём салідарнасці ўсіх студэнтаў.

Прайшло нямала часу, і гэты дзень становіцца ўсё больш папулярным сярод моладзі свету. Яшчэ больш ўзмацнела дружба студэнтаў усіх краін, іх барацьба супраць вайны, за нацыянальную незалежнасць, супраць каланіялізму і імперыялізму. Урачыста адзначылі сёлета свой дзень беларускія студэнты. Ва ўсіх навучальных установах рэспублікі адбыліся вечары, сяброўскія сустрэчы.

У вясельым коле савецкіх юнакоў і дзяўчат адзначылі традыцыйны дзень салідарнасці студэнтаў і нашы госці — замежныя студэнты, якія вучацца ў беларускіх ВНУ. Больш ста пяцідзесяці з іх займаюцца ў шматлікіх аўдыторыях Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Ул. І. Леніна і каля пяцідзесяці ў політэхнічным інстытуце. У іх розны колер скур, але хіба гэта можа служыць перашкодай для дружбы! Яны прыехалі ў нашу рэспубліку з адной мэтай — атрымаць у нас добрыя веды і ўжыць іх на карысць сваім народам. Мно-

гія з іх, бадай, ніколі не атрымалі б такой магчымасці на сваёй радзіме. Толькі дзякуючы дапамозе Міжнароднага саюза студэнтаў, атрымаў магчымасць вучыцца на інжынера-машынабудаўніка бразільскі юнак Жазэ Антоніо Буэна, непалец Сурэш Прасад Шарыве-стаў, юнак з Кеніі Абдулакі Ісмаіл і многія іншыя.

Чаму ж усё больш і больш моладзі вырашае вучыцца іменна ў Савецкім Саюзе? Перш за ўсё таму, што наша краіна стала вядучай краінай у галіне тэхнікі і, па другое, таму, што ў нас няма расавай дыскрымінацыі.

Іменна дружба самая характэрная рыса савецкага студэнцтва. Гэта падкрэслівае кожны, каму дэ-ялася павяваць у гасцях у нашай моладзі. І дарэмныя намаганні ідэолагаў капіталізму ўнушыць студэнцтву ідэйкі апалітызму, «адасобленасці ад грамадства» і адвесці яго ад агульнанароднай барацьбы. Цярпяць правал і пату-гі рэакцыі раскалоць Міжнародны саюз студэнтаў (МСС). Студэнты свету поўныя рашучасці мацаваць свае рады. Яны бачаць у савецкай моладзі прыклад сапраўднага інтэрнацыяналізму, прыклад таго, як будаваць сваё жыццё.

Трывалыя сувязі ўстанавіліся ў выхаванцаў Рэчыцкай школы-інтэрната № 1 і піянераў Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі. На здымку: дзесяцікласнікі за афармленнем матэрыялаў для стэнда ГДР.

♦ Думка амерыканскага журналіста

- ♦ Адназ групе моладзі з Бельгіі
- ♦ Расказ рэзмігранта з Сан-Францыска
- ♦ Письмы суайчыннікаў. Хроніка

У нумары:

У палёце «Космас-22»

16 лістапада 1963 года ў Савецкім Саюзе зроблен чарговы запуск штучнага спадарожніка Зямлі «Космас-22». На борце спадарожніка ўстаноўлена навуковая апаратура, прызначаная для працягу даследаванняў касмічнай прасторы.

Устаноўленая на спадарожніку апаратура працуе нармальна.

Без каментарыяў

ПРАЯЎЛЕННЕ ТЭХНІЧНАГА ГЕНІЯ

...На ўсходзе Масквы, недалёк ад універсітэта імя Ламаносава, кожны дзень засяляецца 315 новых кватэр. Гэты сярэдні ўзровень вытворчасці забяспечваецца васьмі прадпрыемствамі зборных канструкцый. У некалькіх змен яны выпускаюць няспынным патакам фасадныя блокі, перакрыцці і абліцаваныя сцены з гатовымі аконнымі рамамі і дзвярнымі каробкамі. Фасады абліцаваны мазаікай з каменя, ва ўнутраныя сцены ўманціраваны каналізацыйныя трубы і іншыя неабходныя камунікацыі. На масіўных платформах гэтыя элементы дастаўляюцца на будоўлю, дзе магутнымі пад'ёмнымі кранамі з іх збіраюцца пяціпавярховыя жыллыя дамы. На будоўніцтва такога дома, разлічанага на 60 сем'яў, маскоўскім будаўнікам патрабуецца 18 сутак. Ужо цяпер яны манціруюць стокватэрныя дамы з цэлых пакояў або нават гатовых кватэр. Праз тыдзень пасля пачатку будоўніцтва з расчыненых вокнаў новых жылых дамоў раздаюцца гукі гармоніка і рытмічныя воплескі танцуючых наваселаў.

У мінулым годзе 115 тысяч сем'яў атрымалі новыя кватэры.

Тыя, хто бачыў, што адбываецца на ўсходзе Масквы, ужо не стануць сумнявацца ў тэхнічных магчымасцях ўзвядзення жылых комплексаў з прыгатаваных на заводах элементаў, з нізкімі затратамі і за вельмі кароткі час. За апошнія пяць гадоў удзельная вага жылых дамоў са зборных канструкцый ў савецкім будоўніцтве ўзрасла з 7 да 60 працэнтаў.

Гэта — праяўленне тэхнічнага генія.

Чаму ж мы не можам дасягнуць узроўню, які стаў магчымым у Савецкім Саюзе?

Наўжо і ў галіне жыллёвага будоўніцтва яны будуць ляцець з хуткасцю спадарожніка, а мы будзем плесціся з хуткасцю паравоза?

«Штэрн», Гамбург.

САЛІГОРСК— БЯРЭЗНІКІ

БЕЛАРУСКІЯ ХІМІКІ
ПРЫМАЮЦЬ ВЫКЛІК
УРАЛЬЦАЎ

Беларускае Палессе... Спрадвеку ішла аб ім слава як аб краі непраходных балот і сініх туманаў. Ніхто і не меркаваў, што ў яго нетрах — велізарнейшыя клады вяртальных мінеральных багаццяў. Але вось разведчыкі нетраў выявілі ў тутэйшых месцах магутныя запасы сільвінітаў. На іх базе разгарнулася будоўніцтва буйнейшага ў краіне Салігорскага калійнага камбіната. У гэтым годзе ўступіць у строй першая чарга гэтага гіганта. Побач узводзіцца другі камбінат. У недалёкім будучым Беларусь зможа даваць многія тысячы тон калійных угнаенняў.

Пісьмо ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР аб павелічэнні вытворчасці мінеральных угнаенняў і хімічных сродкаў аховы раслін выклікала ў будоўнікоў Салігорска

небывалы творчы ўздым. Круглыя суткі на прамысловай пляцоўцы не змаўкае гул матораў, не гаснуць заранкі электразваркі.

Беларускія хімікі гарача адгукнуліся на заклік безразнікоўцаў, якія выклікалі іх

на сацыялістычнае саборніцтва. У адказ на выклік яны вырашылі здаць першую чаргу камбіната і снежня, на месяц раней устаноўленага тэрміну.

У гэтыя дні адзін за другім шматлікія аб'екты пусковага комплексу. Сярод іх — першая і другая шахты, вопытная ўзбагачальная фабрыка, блок рамонтна-механічных цэхаў, склад абсталявання і гатовай прадукцыі, горнабытвы камбінат, солемлын, ЦЭЦ, вакуум-насосная стан-

цыя. Ідзе наладка пад'ёмных машын на шахце № 2. Цяпер галоўная ўвага засяроджана на важнейшым аб'екце будоўлі — узбагачальнай фабрыцы.

— Радзіма патрабуе ад нас паскарэння будоўніцтва прадпрыемстваў вялікай хіміі і ў першую чаргу фабрык урадлівасці зямлі. І мы прыкладзём усё сваё ўменне, каб з гонарам выканаць заданне партыі. Гэта наш свяшчэнны абавязак, — гавораць будоўнікі.

А. ЗЕНЧАНКА.

Беларускія шахцёры.

Фота К. Якубовіча.

ПАВАЖАНІЯ таварышы! Мы вельмі многа добрага чулі аб гераічных справах беларускай моладзі ў гады Вялікай Айчыннай вайны. Добра ведаем мы імёны Рымы Шаршнёвай, Фёдора Смалячкова, Міхаіла Сільніцкага. Вельмі просім назваць імёны іншых маладых герояў, якія здзяйснялі свае слаўныя подзвігі на беларускай зямлі.

Група моладзі з Бельгі.

Просьбу нашых маладых чытачоў выконвае былы партызан Вялікай Айчыннай вайны Іван Паўлавіч КРЫСКАВЕЦ.

ПОДЗВІГ МІКАЛАЯ ВЯРЭКІ

Падрыўную групу вёў камсамалец Мікалай Вярэка. Да чыгункі засталася 2—3 кіламетры, але хлопцам здавалася, што яна зусім побач — вось за гэтай балоцінкай, адкуль чутны стрэлы патрулёў. А страляніна не змаўкала. З дзотаў пераклікаліся то кароткімі, то доўгімі чаргамі станкавыя кулямёты, аўтаматы, адгукваліся двайнымі воплескамі нямецкія вінтоўкі.

Спадарожнікі Мікалая ўздрыгвалі пры кожным стрэле

НАЗЫВАЕМ ІМЁНЫ ГЕРОЯЎ

і внавата азірліся на свайго кіраўніка. Яны ішлі на гэту небяспечную аперацыю ўпершыню, былі яшчэ не абстраленыя і спадзяваліся на вопыт Мікалая.

Апошні пераход самы цяжкі. Падыход да чыгуначнага палатна быў завалены сечанымі дрэвамі і прастрэльваўся з двух бакоў. Да лініі заставалася 250—300 метраў, калі збоку пачуўся шум эшалона, які ішоў на ўсход. Шум набліжаўся, грозна нарастаў.

— Віця, зарад! — коратка загадаў Мікалай і, схпіўшы цяжкі зарад, кінуўся да чыгуначнага палатна.

Мікалай усё бег і бег. А з дзотаў ужо заўважылі яго гітлераўцы і адкрылі шалёную страляніну. Кулі рваліся ля ног, світалі каля галавы, а ён усё бег. Злева паказаўся эшалон. Ён ішоў поўным ходам, стала зразумела, што закласці зарад не паспеець. «Наўжо на гэты раз прапусчу?» — падумаў Вярэка і маланкава ўявіў сабе: у вагонах едуць фашысты, якія забілі яго бацьку, маці, сямігадовую сястрычку, едуць, каб забіць яшчэ тысячы людзей... Мікалай наперарэз эшалону выбег на лінію. Да яго з усіх бакоў беглі патрулі. Яны ўжо не стралялі, спадзеючыся захапіць жывым хоць аднаго з сапраўдных партызан.

— Атрымайце, гадузкі! — з гэтымі словамі Мікалай з зарадам кінуўся пад паравоз.

Паўпудовы толавы зарад зрабіў сваю справу. Як гарачы і ўпарты конь, уздыбўся паравоз угору пярэднімі коламі і цяжка наваліўся на бок. Вагоны са скрыгатам і трэскам лезлі адзін на адзін і абломкамі

ляцелі пад адхон. Некалькі імгненняў, і ўсё сціхла.

Праз тыдзень група зноў вышла на «жалезку». Хлопцы называлі сябе цяпер падрыўной камсамольскай групай імя Мікалая Вярэкі. Яны не ведалі страху перад ворагам і пакляліся адпомсціць за свайго загінуўшага таварыша. І калі раздаўся выбух і эшалон ляцеў пад адхон, малады падрыўнікі гаварылі:

— Гэта, Коля, за цябе, за тваіх родных, за ўсё наш народ.

ТРЫНАЦЦАЦЬ МУЖНЫХ

Летам 1942 года нямецка-фашысцкія войскі павялі наступленне на Клічаўскі партызанскі раён. Гітлераўскае камандаванне зняло з франтоў чатыры дывізіі, мабілізавала ўсе наваколныя гарнізоны паліцыі і часцей аховы і моцна блакіравала партызанскія базы. Гітлераўцаў было 40—45 тысяч, партызан у акружэнні 3 500 чалавек. У іх — авіяцыя, артылерыя, танкі, у нас — вінтоўкі і кулямёты.

Гэта блакада была цяжкім выпрабаваннем для партызан, але патрыёты з гонарам яго вытрымалі. На партызан кожны дзень падалі тысячы снарадаў і дзесяткі тысяч фашысцкіх лістовак з заклікам здавацца ў палон. Але нішто не зламала волі народных меціўцаў.

Перад канцом блакады змучаны ў шматдзённых баях невялікі атрад Рыгора Паўлава калі вёсак Іўчыні і Валонаў Сялец трапіў у акружэнне ўзброенага да зубоў батальёна эсэсаўцаў. У Паўлава было крыху больш за сто чалавек. Канчаліся боепрыпасы, не было

медыкаментаў, хлопцы два дні нічога не елі. У гітлераўцаў 800—900 салдат і афіцэраў, дастаткова патронаў, снарадаў і мін, у тыле дымлілі кухні, быў разгорнуты лазарэт.

У гэтых абставінах камсамалец Якаў Каўшырка папрасіў камандзіра дазволіць яму падбраць добраахвотнікаў, якія прыкмыць выхад атрада з акружэння. Іншага выйсця не было, і камандзір дазволіў. Падабралася трынаццаць чалавек. Старэйшаму па ўзросце Якаву Каўшырку было 22 гады, маладзейшаму, яшчэ школьніку Валодзю Валендзе — 16 год.

Амаль суткі цягнуўся няроўны бой. Раненым ніхто не аказаў дапамогі, не было каму. Яны самі зацэскалі чым-небудзь раны і працягвалі біць ворага. Адзін за адным выбывалі са строю воіны, жывыя біліся да апошняга дыхання. Усе трынаццаць патрыётаў загінулі, але і загінуўшы, яны перамаглі. Цаной свайго жыцця яны выратавалі таварышаў. 85 эсэсаўцаў знайшлі сваю магілу ў гэтай смяротнай схватцы.

Адзін з фашысцкіх афіцэраў, трапіўшы ў палон, заявіў: «З такімі людзьмі наш фюрэр заваяваў бы ўсё свет».

Беларускія камсамольцы Якаў Каўшырка, Валодзь Валенда, Уладзімір Заяц, Васіль Зуеў, Іван Карнацкі, рускія хлопцы Рыгор Заіцаў, Мікалай Віхрыцкі, Васіль Крайко, Васіль Кандрэцёў, Міхал Палікарнаў, Васіль Краўцоў, лўрэй Міхал Лійбовіч, башкір Хамат Фалетаў загінулі за сваю Радзіму на Магілёўшчыне.

(Заканчэнне на 4-й стар.)

непісьменныя. Не давалася вучыцца і Івану. На ўсю акругу ў той час была адна пачатковая школа. Так з дзяцінства Івану Буяку давялося грунтоўна вывучаць дру-

стрэцца са сваякамі, аднавяскоўцамі.

І вось мара, нарэшце, ажыццявілася. Ён зноў у Лелюках, якія пакінуў паўвека назад. Іншай ста-

тэхнікі. На месцы старых сялянскіх гумнаў выраста каля 30 тыповых грамадскіх пабудов.

Велізарныя перамены, якія адбыліся на радзіме, уразілі Івана Буяка. Не мог ён утаіць свайго здзіўлення, калі даведаўся, што многія з яго аднавяскоўцаў з'яўляюцца дэпутатамі Саветаў, а птушніца суседняга калгаса «Ураджай» Ганна Дзядуль выбрана членам беларускага парламента.

— Я думаў убачыць у Лелюках ранейшую глухмань, тых жа жабракоў, — адкрыта прызнаўся Іван Хрыстафоравіч. — Ад усёй душы радуюся за новы лёс маіх землякоў. Аб гэтым я і раскажу сваім таварышам у Дзятройце.

В. ШЫПУЛЬКІН.

Іўеўскі раён.

Іван Буяк «адкрывае» Лелюкі...

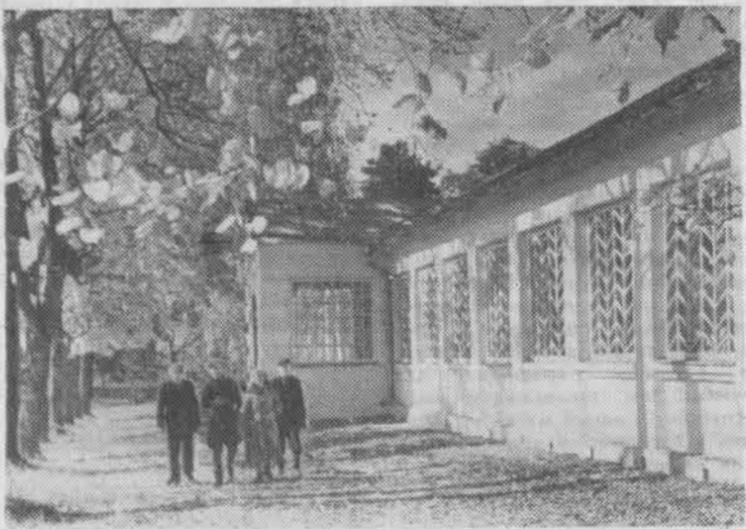
Мы сядзім у светлай, прасторнай хаце. Іван Хрыстафоравіч Буяк, не спяшаючыся, расказвае аб сваім жыцці, успамінае мінулае. Тут, у Лелюках, прайшло яго юнацтва. Бязрадасным было яго ў сялянскага хлапца. Бацька яго меў невялікі шматок зямлі. Сям'я жыла ў пастаяннай галечы. У хаце нават не было падлогі. Стол, некалькі лавак ды драўляны ложка — вось і ўсё багацце сям'і. Дзеці раслі

гую навуку—навуку, як здабываць хлеб.

Ратуючыся ад галечы, 18-гадовы юнак паехаў у Амерыку. Але не знайшоў ён шчасця і там. За кожны кавалак хлеба ўсё жыццё даводзілася плаціць з ліхвой. Потым пайшоў у пясцю, стаў жыць у Дзятройце. Усе гэтыя гады жыцця на чужыне яго не пакідала думка наведваць родныя мясціны, су-

ла яго родная вёска. У кожным доме добрая мэбля, кнігі, электрычнасць, радыё.

Іншым стаў і родны край, беларуская зямля. Упэўненым поступам ідуць наперад калгаснікі арцелі «Ленінскі шлях», у якой працуюць землякі Івана Буяка. Гаспадарка растуць, моцная. Цяпер прыбытак арцелі складае 200 тысяч рублёў. У калгасе 15 трактараў, 12 аўтамашын, многа іншай

Дом адпачынку калгаса «Расветы» Магілёўскай вобласці.

Заказы хімікаў выкананы

Дзесяць лентаных канвеераў для Новамаскоўскага хімічнага камбіната выпускаў Новакараган-дзінскі машынабудавальны завод. Такія ж агрэгаты адпраўлены Беларускаму хімічнаму камбінату, Падмаскоўнаму горнахімічнаму камбінату. Усе заказы хімікаў выкананы раней тэрміну.

ЖМЕНЬКА ЗЯМЛІ

— Падняць якар!
— Самы ціхі — уперад!..

Гэтыя гучныя каманды былі сказаны на маёй роднай рускай мове.

Цеплаход «Міхал Калінін», ззяючы беласнежнай фарбай, злёгка ўздрыгануўся і стаў павольна адыходзіць ад нью-йоркскіх прычалаў. Метр... Пяць... Дзесяць. Паласа прамасленай вады паміж цеплаходам і Амерыкай становілася ўсё шырэй і шырэй. Вось ужо ўздыбіліся першыя сапраўдныя хвалі. «Міхал Калінін», павольна разварочваючыся, нацэліўся вострым носам у дакладна намечаны штурманскі пункт — у Ленінград, дзе і я, нарэшце, ступлю на родную зямлю... І толькі калі сілуэты небаскробаў зніклі з вачэй, я ўздыхнуў спакойна і, здаецца, ўголас сказаў:

— Добры дзень, зямля мая!

Я супакойваў сэрца. Паверце, яно мела патрабу ў гэтым. Я гаварыў яму: «Усё ўжо заду, усё... Цяпер ужо нішто не спыніць нас па дарозе дамоў!» Але сэрца яшчэ білася трыўжна. Больш сарака год яно чакала гэтыя минуты і дачакалася. Я баяўся толькі некалькіх слоў, якія маглі сказаць таможныя чыноўнікі:

«Прабачце, але... Адбылося прыкрае непараўменне... Давядзецца вам застацца ў Амерыцы...». Я не ведаю, ці вытрымала б хворе сэрца такое, не ведаю... Здаецца, не...

Але ўсе страхі ўжо ззаду. Цяпер я цвёрда ведаю: хутка, вельмі хутка я зноў ступлю на зямлю маіх бацькоў, дзе чакае мяне брат, а можа і сын, дзе чакае мяне пакуль яшчэ невядомае, але, як прадказвае сэрца, нешта добрае, вялікае.

Я закурыву і спусціўся да сябе ў каюту. Расчынуў чамадан, і погляд мой спыніўся на пакеціку, на якім маёй жа рукой было выведзена два словы: «Гэта зямля!»

Гэта была жменька зямлі з магільна майго сябра...

Я служыў з ім разам на Кітайскай усходняй чыгункі ў 20-х гадах. Звалі яго Давыдаў Васіль Маркавіч. У яго было поўнае пакут дзяцінства, якое зрабіла з беднага хлапчука вядомага, настойлівага чалавека. Ён сам прабіў сабе дарогу ў жыццё. Многія яго калісьці ведалі ў Благавешчанску як Васільку-балагола. Калі яму не было яшчэ і васьмі год, лёс прымусіў яго ўзяць у рукі лейцы рамнініка. У трынаццаць год ён усё ж навучыўся грамаце, потым паступіў у Хабарускае вучылішча. А калі скончыў яго, быў пасланы на Кітайскую ўсходнюю чыгунку агентам па воднаму транспарту. У 1929 годзе ў час канфлікту з гаміндаўцамі ён з жонкай і малалет-

нім дзіцем трапіў у Амерыку. Я даведаўся аб гэтым пазней, у 1929 годзе, калі сустрэўся з ім ужо на адной з вуліц Сан-Францыска.

— Сяргей! Няўжо гэта ты?! — крыкнуў ён так, што ўсе азірнуліся. — Колькі летаў, колькі зімаў!

Па старому рускаму звычаю мы абняліся і пацалаваліся. З таго часу сталі яшчэ большымі сябрамі, дружылі так, як могуць дружыць землякі на чужыне.

— Пайшли... Пайшли са мной! — мігусліва гаварыў ён. — Я цябе пазнаёмлю з жонкай, з дачкой... Ідзем. Ідзем!

Мы пайшлі да яго дамоў.

— Ну як ты тут!.. Якія навіны з Расіі? — засыпаў ён мяне пытаннямі, расказваў аб сваіх вандраваннях, аб пошуках работы, аб сваіх першых уражаннях ад амерыканскага жыцця. Мы прагаварылі з ім у гэты вечар вельмі позна і зраўмелі, што з гэтага часу мы сябры навечна. Потым мы пасяліліся ў адным доме. І я стаў частым госцем яго сям'і. Калі мне здаралася захвароць, яго жонка Вольга Афанасьеўна і яго дачка Люся даглядалі за мной, калі ў іх здаралася бяда, я стараўся дапамагчы ім. Так, мы часта сустракаліся, і кожная сустрэча пачыналася звычайна з адных і тых жа пытанняў:

— Ну як там у нас? Што новага?

У мяне было доволі многа рускіх кніг, і я расказваў ім, што ведаў сам пра Савецкі Саюз. Расказы пераходзілі ва ўспаміны, у сумныя і заманлівыя, у мары калі-небудзь вярнуцца на родную зямлю.

Так ішоў год за годам, роўныя, падобныя адзін на адзін. Аднойчы ў час размовы Васіль як бы жартуючы сказаў:

— А ведаеш, Сяргей, дайка заклучым дагавор, ці што... Вось такі... Той, хто з нас застанецца жывы, няхай возьме жменьку зямлі з магільна і адвезе яе ў Расію... Мне вельмі хацелася б, каб было так...

— Ты што, Васіль! — здзівіўся я. — Табе яшчэ няма і пяцідзесяці, а ты ўжо аб смерці! Ты ж сібрак, ты яшчэ пражывеш сто гадоў!

— Дай бог! — сказаў ён.

Але давай усё ж заключым дагавор...

Я жартам згадаўся і забыўся пра гэта. Але ён усё часцей і часцей нагадваў мне аб жменьцы зямлі. І гэта быў, вядома, не толькі прафесіянальны смутак па зямлі: Васіль працаваў памочнікам капітана.

І вось аднойчы... Гэта было 16 снежня 1951 года, мы пілі з ім чай і, як заўсёды, дзяліліся апошнімі навінамі з Савецкага Саюза, ён зноў сказаў:

— А ты не забыў наш дагавор?

— Ды не ж, Васіль, — сказаў я яму. — Што гэта ты так часта аб гэтым гаворыш? Нельга ж так!

Ён нічога не сказаў, толькі неяк дзіўна ўсміхнуўся. А 17 снежня я даведаўся аб страшнай вестцы: уздымаючыся на капітанскі мосцік парахода, паваліўся і больш не ўстаў мой сябра Васіль Давыдаў, чалавек, які так і не ўбачыў зноў сваю радзіму. Мы пахавалі яго на чужой пыльнай зямлі, на Сербскіх могілках, каля Сан-Францыска. А праз шэсць год памёрла і Вольга Афанасьеўна. Пасля гэтага ў мяне засталася толькі два сябры: яго дачка Люся і яе муж Уладзімір. Зусім сумна стала ў мяне на душы...

Так прайшло яшчэ тры гады, тры гады спадзяванняў.

І вось, нарэшце, у маіх руках лісткі паперы, на якіх чорным па белым напісана, што з гэтага часу я савецкі грамадзянін і мне дазволена вярнуцца дамоў.

— А памятаеце, Сяргей Васільевіч, аб просьбе майго бацькі? — сказала Люся, якая дапамагала мне збірацца ў дарогу. — памятаеце?

— Як жа, — сказаў я ёй. — памятаю. Я выканаю яго просьбу.

Яна паехала на могілкі і прывезла цэлую бляшанку зямлі, сухой амерыканскай зямлі з магільна сябра. Я ўзяў з яе жменьку.

Засталіся заду тысячакіламетровыя далі Атлантычнага акіяна. Прайшлі Данію, у баку скалістай Швецыі, паказаўся легендарны Кранштат, і «Міхал Калінін» стаў на Ленінградскім рэйдзе.

Дык вос яна якая, родная зямля! Вось ён, слаўты Ісакіеўскі сабор! Вось відаць за-

латая іголка Адміралцейства, вось ён увесь відаць, горад-герой Ленінград. Усе высыпалі на палубу, і я не саромеўся сваіх слёз.

Зайграў аркестр. Сотні людзей на беразе сустракалі сваіх родных з каманды цеплахода і нас, рээмігрантаў. Я глядзеў на служачых савецкай таможні, якія ўзыходзілі па трапу, і думаў аб жменьцы зямлі. У прыгожай форме, падцягнутыя, яны былі нямногаслоўныя. Адзін высокі, вясельны, адзін ніжэйшы, без уемшкі на твары, але абодва ветлівыя, спакойныя. Я ведаю, цяпер яны прыступіць да вынанання сваіх абавязкаў: правяркі дакументаў. Я падаў ім свае і пачуў у адказ:

— Дакументы ў парадку. Незаконнага ўвозу рэчаў няма?

— Няма, — сказаў я. — Не ведаю толькі, як лічыць вось гэту зямлю... Гэта жменька зямлі з магільна майго сябра, які памёр у Сан-Францыска. Ён прасіў рассяпаць яе на яго радзіму.

— Усё зразумела! — сказаў адзін з іх. — Як жа нам быць? Вы разумеете, Ісцне міжнародны закон, згодна з якім увозіць чужую зямлю ў другую дэяржаву нельга. Робіцца гэта выключна ў мэтах папярэджання завозу інфекцыйных мікробаў... Закон ёсць закон.

— Разумею, — сказаў я. — Дазвольце мне хоць кінучь гэту зямлю ў ваду. Гэта ж таксама ўжо руская зямля.

Яны крыху пастаялі, памарудзілі з адказам. Тады той, што здаваўся мне хмурым, сказаў:

— Вось што, таварыш Афанасьеў... А што калі мы зробім так? Я вазьму ў вас гэту зямлю, пракалю яе ў лабараторыі, і заўтра роўна ў дзевяць раіцы вы зможаце ўзяць яе ў мяне і выканаць заповет свайго сябра.

Яны ўзялі пакет з зямлёй і пайшлі.

Назаўтра роўна ў дзевяць я прышоў у порт. Таможнік ужо чакаў мяне.

— Вось вам ваша зямля, — сказаў ён. — Я захаваў яе да драбінцы.

Я сказаў яму ад душы:

— Дзякуй! Вялікае дзякуй! І я зноў не мог не прадіць слёз на зямлю маіх бацькоў, на зямлю майго сябра, заповет якога мне дапамаглі выканаць яго землякі.

Нядаўна выпадкова былі знойдзены выбухованебяспечныя сродкі, кінутыя гітлераўцамі пры адступленні ў гады Вялікай Айчыннай вайны ў адзін з вадаёмаў на тэрыторыі саўгаса «Рудакова» Віцебскай вобласці.

Хутка сюды прыехаў атрад размінёраў на чале з афіцэрам М. С. Паўлоўскім. Дваццаць сутак у вадзе, у гразі па налена працавалі сапёры. Звыш 11 тысяч мін, снарадаў і гранат, больш 80 тысяч вінтовачных патронаў знайшлі яны ў возеры, абясшодзілі, перавезлі ў бяспечнае месца і падарвалі іх.

Асабліва вылучыліся ў гэтай небяспечнай аперацыі воіны — смельчакі старшы сержант Самохін, радавы Таргараў, яфэйттары Шаўчэнка, Баравіноў, шафёры Васількоў, Кірзеў.

НА ЗДЫМКУ: радавы А. Таргараў (злева) і сержант В. Самохін.

Фота Г. Усламіна.

НАРОДЖАНЫ ў ЛАГЕРЫ РАВЕНСБРУК

Новыя дамы на праспекце Карла Маркса ў Полацку. Фота В. Лулейкі.

Нядаўна ваенна-медыцынская камісія дэпартаменту Мерт і Мазель вызваліла ад ваеннай службы Гі Пуаро з-за яго слабага здароўя. Здавалася б, у гэтым факце няма нічога незвычайнага. І тым не менш, выпадак з Гі Пуаро атрымаў шырокую вядомасць. Ён уваскрасіў у памяці змрочныя гады разгулу ў Еўропе германскага фашызму. Справа ў тым, што Гі Пуаро нарадзіўся ў лагерах Равенсбрук 11 сакавіка 1945 года. Тысячы

дзяцей нараджаліся ў гэтым злавесным лагерах, але нямногія з іх выжылі. Іх памірала там па 120 у тыдзень. Гі Пуаро добра ведае акалічаныя нацысцкага нараджэння. Яго маці расказвала яму аб гэтым многа разоў. У час акупацыі Францыі нацысты арыштавалі яго бацьку, які ўцёк з лагера для ваеннапалонных. Яго маці П'ерэту праз месяц таксама арыштавалі. П'ерэце, адпраўленай праз некалькі дзён у лагера Равенсбрук, удалося

ўтаіць свой стан, і дзякуючы адной са зняволеных, акушэрцы-польцы, яна нарадзіла тайна. На працягу доўгага часу нованароджанага хавалі на верхніх нарах і кармілі вадкасцю ад баланды з бруккі і ячменнага супу. Усе зняволеныя жанчыны, якія незадоўга да гэтага страцілі сваіх дзяцей, — немкі, полькі, французжанкі, — па чарзе кармілі нованароджанага сваім малаком. 23 красавіка наступнага года зняволенныя былі эвакуіраваны ў Швецыю. Дзяцей не эвакуіравалі. Маленькага Гі перадавалі з рук у рукі, як скрутак з бялізнай, пакуль не ўдалося яго вынесці з лагера, і ён вярнуўся да сваёй маці. Цяпер Гі 18 год. На фізічным здароўі юнака ляжыць адбят трагічных акалічнасцей яго нараджэння. У яго слабае здароўе, ён павінен пастаянна прытрымлівацца рэжыму харчавання.

Андрэ МАНЬЕНА. Кар. ТАСС.

НАЗЫВАЕМ ИМЕНА ГЕРОЯУ

ПЯНЕРКА ТАНЯ

(Пачатак на 2-й стар.)

РАЗВЕДЧЫЦА НИНА ЗАЙЦАВА

Толькі дзевяць класаў сярэдняй школы скончыла Ніна Зайцава, калі пачалася вайна. У школе яе ведалі як актыўную камсамолку, здольную вучанцу, вясёлую дзяўчыну. Ніна вывучыла нямецкую мову і ўжо свабодна размаўляла з выкладчыцай па-нямецку. Педагогі раілі Ніне пасля заканчэння школы ісці ў Інстытут замежных моваў. Але пачалася вайна...

У Княжыцах, на шашы Магілёў—Мінск, была ўстаноўлена фашысцкая ваенная камандатура. Камандант—стары нямецкі падпалкоўнік сабраў жыхароў мястэчка, коратка сказаў, чаго нельга рабіць пры «новым парадку», і скамандаваў: «Нах хаў!» (па хатах!).

Вуліцы Княжыц заціхлі. Аб'ядлены суровы загад: за з'яў-

ленне на вуліцы пасля шасці гадзін вечара — расстрэл. Але ў адзін з такіх вечароў па вуліцы прайшла па-святочнаму апранутая Ніна Зайцава. На ёй была прыгожая крэпдэшынавая сукенка, лакаваныя туфлі. Яна густа напудрылася, нафарбавала губы. Усё гэта здзівіла суседзяў, і адзіўленне яшчэ больш ўзрасло, калі яны ўбачылі, што Ніна павярнула ў камандатуру і, штосьці злосна сказаўшы вартавому, які спрабаваў яе спыніць, смела ўвайшла ў будынак. Хутка стала вядома, што Ніна Зайцава працуе перакладчыцай у камандан-

та. Ніхто не ведаў, што камсамолка выконвае загад падпольнай партыйнай групы. Крыўдна, што з пагардай адносіцца да яе родныя і блізкія, але гак трэба.

Старому каманданту спадабалася гэта разумная і паслухмяная руская дзяўчына. Нехта данёс, што яна была камсамолкай, але ён не надаў гэтаму

ўвагі. Ён памятаў словы фюрэра, які сказаў, што варта толькі нямецкай арміі прайсці па рускай зямлі, як савецкія камуністы самі адмовяцца ад камуністычнага светапогляду.

Служба ў камандатуры перакладчыцай давала магчымасць многае ведаць. Вось адзін з такіх прыкладаў: здалёку, аж з-пад Друці прышоў да каманданта здраднік Кавалёў. Захліпваючыся, ён дакладваў, што ў Сярмяжанцы часта бываюць атрады партызан Белавусава, Гапонава, Асмана і іншых. Пану каманданту, напэўна, цікава ведаць, хто звязаны з партызанамі, хто ім дапамагае. Потым Кавалёў назваў дзесяцікі імён сваіх аднавяскоўцаў, кожнаму даваў характарыстыку.

Як папярэдзіць таварышаў? Рашэнне прышло раптам. Карыстаючыся тым, што камандант і яго субліседнік адзін аднаго не разумеюць, яна пайшла на рызык.

— Пан камандант, — звяр-

нулася яна да немца, нібы перакладаючы словы Кавалёва, — пан Кавалёў просіць даць яму тры дні, ён усё выведзе аб партызанах і даяне вам у пісьмовай форме.

Немец ахвотна згадзіўся і, разаслаўшы па сталё карту, пачаў гаварыць, якія вёскі важна разведць. Здраднік лыпаў вачыма, нічога не разумеючы, але, відаць, здагадаўся, што размова прыняла нейкі новы напрамак. Нарэшце, Ніна пераклала:

— Пан камандант дзякуе вам за гатоўнасць служыць фюрэру і загадвае дагласці ўсё гэта пісьмова. Для гэтага вам даецца тры дні. У пятніцу роўна ў дванаццаць гадзін ён чакае вас тут з матэрыяламі аб партызанах.

Праз якую гадзіну да камандзіра брыгады Белавусава скакаў конік з кароткім паведамленнем Ніны: «Кавалёў неясны здраднік, трэба неадкладна абясшкодзіць». А яшчэ праз два дні Ніна атрымала запіску ад белавусаўцаў: «Кавалёў затрыманы, але ўсё адмаўляе. Просім прыехаць на вочную стаўку. Да світання даставім вас дадому».

І вось праз ноч Ніна едзе за дзесяцікі кіламетраў да Друці, каб выкрыць здрадніка, а ў восьм гадзін раніцы яна зноў за машынкай, зноў яна паслухмяная сакратарка і перакладчыца.

У Магілёве тады працавала моцная падпольная антыфашысцкая група. Часта на чыгуны раздаваліся выбухі, на ваенных і гаспадарчых аб'ектах узніклі пажары. Гэта рабілі падпольшчыкі. Але ім перашкаджала пажарная каманда. Яна працавала дакладна, на пажар з'яўлялася не больш, як праз тры-пяць мінут. Пяць пажарных машын былі на хаду і дзейнічалі безадмоўна. Ніна Зайцава атрымала заданне гарадскіх падпольшчыкаў звязацца з пажарнікамі і вывесці са строю машыны.

...У адну з цёмных восеньскіх начэй за горадам запалыхала зарава пажару, а праз тры мінуты на Бабруйскае шасце са званам і гудкамі выскачылі пяць пажарных машын. Больш гітлераўцы сваіх пажарных не бачылі. За горадам іх чакалі партызаны Асмана Касаева, 28 пажарнікаў сталі партызанамі.

Так камсамолка Ніна Зайцава выконвала заданні партыйнага падполля.

Абмеркаванне новых узораў на Віцебскім дыянавым намінаце

Джэсіка СМІТ,

рэдактар часопіса «Нью уорлд рэв'ю»

ГІСТАРЫЧНАЯ ВЯХА

У лістападзе 1933 года мне пашчаслівілася быць удзельніцай (праўда, у малой ступені) падзей, якія мы назвалі як нашы ўласныя «дзесяць дзён, якія ўзрушылі свет». Гэта былі дзесяць дзён перагавораў, якія скончыліся 16 лістапада падпісаннем амерыкана-савецкага пагаднення. Яно ўстанавіла дыпламатычныя адносіны пасля шаснаццаці доўгіх год, на працягу якіх урад Злучаных Штатаў Амерыкі адмаўляўся прызнаць першую ў свеце сацыялістычную дзяржаву.

Я працавала тады ў Вашынгтоне рэдактарам бюлетэня «Рэв'ю бюлецін». Дзесятага кастрычніка прэзідэнт Франклін Рузвельт накіраваў пашланне М. І. Калініну, у якім заяўляў, што са свайм уступленнем на прэзідэнцкую пасаду ён лічыў пажаданым зрабіць спробу пакончыць з ненармальнымі адносінамі, якія існавалі тады паміж 125-мільённым народам Злучаных Штатаў і 160-мільённым народам Савецкага Саюза. Варта вялікага жалю, пісаў ён, што гэтыя два вялікія народы, паміж якімі звыш стагоддзя існавала выгадная для абодвух бакоў шчаслівая традыцыя дружбы, не маюць практычнага інструмента для прамых зносін адзін з адным. Далей ён прапанаваў прэзідэнту М. І. Калініну прыслаць прадстаўнікоў для таго, каб абмеркаваць асноўныя праблемы, якія існавалі паміж нашымі краінамі.

Місію, прызначаную Савецкім урадам, узначаліў Максім Літвінаў, які прыбыў у Злучаныя Штаты ў пачатку лістапада 1933 года. Мы сачылі за ходам перагавораў з узростаючым хваляваннем. Калі перагаворы падыходзілі к канцу, Літвінаў папрасіў мяне дапамагчы ў рэдагаванні англійскага перакладу фармулёвак, якія ён прапаноўваў для праекта пагаднення. Гэта і быў той невялікі мой ўклад у гістарычную справу.

Шаснаццатага лістапада адбыўся абмен ідэнтыфікацыйнымі нотамаі, у якіх кожны бок заяўляў аб сваім намеры ўстанавіць дыпламатычныя адносіны. Рузвельт і Літвінаў выказалі спадзяванне, што адносіны, якія з гэтага часу ўстанавіліся паміж нашымі народамі, могуць назаўсёды застацца нармальнымі, дружэлюбнымі і што з гэтага часу нашы краіны могуць супрацоўнічаць для ўзаемнай выгады і для таго, каб захаваць мір ва ўсім свеце. Як адрознівалася б гісторыя гэтых трох дзесяцігоддзяў ад таго, што адбылася на самай справе, калі б гэтым надзеям было суджана ажыццявіцца.

Хочацца ўспомніць слаўныя імёны тых амерыканцаў, якія асабіста назіралі за развіццём рускай рэвалюцыі. Джон Рыд і Альберт Рыс Вільямс былі першымі, хто прынёс праўду аб ёй у нашу краіну. Многія тысячы амерыканцаў, якія прадстаўлялі ўсе пласты насельніцтва, спачувалі вялікім мэтам рускай рэвалюцыі і змагаліся за ўстанавленне нармальных, дружэлюбных адносін з Савецкім Саюзам. Нямаючы было і такіх уплывовых амерыканцаў, якія, хоць і не спачувалі

мэтам рэвалюцыі, аднак разумелі, што мір на зямлі не можа быць устойлівым без нармальных дыпламатычных і гандлёвых адносін з Савецкай Расіяй. Яны пачулі і зразумелі значэнне закліку Леніна да мірнага суіснавання.

Калі ваенная інтэрвенцыя Злучаных Штатаў стала фактам, тут пачалася кампанія пратэстаў. Пратэставалі бацькі амерыканскіх салдат, якія ўдзельнічалі ў інтэрвенцыі. Партовыя грузчыкі ў ЗША адмаўляліся грузіць зброю.

Усё гучней і гучней пэўныя дзелавыя колы ў Злучаных Штатах выказваліся за неабходнасць гандлю з Савецкім Саюзам, бачачы ў гэтым шлях да вырашэння праблем пасляваеннага эканамічнага спаду вытворчасці. У перыяд крызісу заказы СССР аблегчылі лёс амерыканскіх беспрацоўных.

Дружалюбныя савецка-амерыканскія адносіны ўмацаваліся ў час вайны, якая скончылася перамогай над нашым агульным ворагам—фашызмам, дзякуючы гераізму і ахвярам савецкага народа. На жаль, у далейшым вынікі гэтай перамогі былі атручаны «халоднай вайной».

Цяпер мы можам з радасцю адзначыць, што ў трыццатую гадавіну ўстаўлення дыпламатычных сувязей паміж ЗША і СССР у нас ёсць новая магчымасць дасягнуць мэты, пастаўленай у 1933 годзе. Шлях адкрыты ў выніку заключэння дагавору аб частковай забароне ядзерных выпрабаванняў, які можа паслужыць асновай для новай эры амерыкана-савецкіх адносін і для далейшых крокаў у справе раззбраення. Значэнне дагавору ўзрастае ў сувязі з цяперашнімі інтрыгамі рэакцыйных мілітарысцкіх сіл у ЗША і ў іншых краінах Захаду.

Ад першых абмежаваных крокаў на шляху ўмацавання амерыкана-савецкіх адносін трэба ісці далей. Неабходна ліквідацыя гандлёвых бар'ераў і развіццё шырокага гандлю, вырашэнне германскай праблемы, забеспячэнне бяспекі ў Еўропе. Неабходна пашыраць культурны і навуковы абмен, які ўзаемна карысны для нашых краін.

Міралюбныя амерыканцы ўсё больш і больш разумеюць, што не можа быць надзейнага паслаблення міжнароднай напружанасці да таго часу, пакуль мае месца ўмяшальніцтва ва ўнутраныя справы іншых краін, пакуль насаджаюцца рэакцыйныя ўлады насуперак інтарэсам народаў. Барацьба за паўсямясную ліквідацыю каланіялізму павінна весціся адначасова з барацьбой за мір.

Прэзідэнт Кенедзі пад даўленнем фактаў жыцця і патрабаванняў амерыканскага народа зрабіў першыя крокі да нармалізацыі амерыкана-савецкіх адносін. Цяпер неабходны далейшыя крокі, каб замацаваць гэту нармалізацыю. Сапраўднае мірнае суіснаванне паміж двума краінамі, якое так доўга адкладвалася, павінна стаць рэальнасцю.

У ГАСЦЯХ У БАЦЬКОУ

Дваццаць год жыў я за граніцай. У 1960 годзе ўпершыню пасля доўгай разлукі гасціла ў бацькоў, якія жылі на Віцебшчыне ў вёсцы Горкі Лепельскага раёна. Я ўбачыла там здаўваючыя перамены. Мае суайчыннікі жылі ў даваенныя гады. У гэтым я пераконвалася на кожным кроку.

Сёлета мне разам з сынам Віктарам таксама давялося па-

бываць у бацькоў. Здаецца, з моманту першай паездкі ў Савецкі Саюз прайшло зусім мала часу, а колькі там зроблена за гэтыя два гады! Аб усім заўважаным нават цяжка і расказаць. Сельская гаспадарка хутка ідзе ўгару. Вось, напрыклад, калгас «Парыжскай камуна». На яго палях вырашчаны выдатны ўраджай. На фермах многа жывёлы. Пабудавана нямаля жывёлагадоўчых памяшканняў. Лігчэйшай ста-

ла праца хлебарабаў і жывёлаводаў. На многіх работах, якія два гады таму назад выконваліся ўручную, працуюць машыны. Змянілася аблічча і роднай вёскі. Яна патанае ў зеляніне і садах. Ідзе будаўніцтва прыгожых дамоў. З дапамогай калгаса і мая маці пабудавала новы дом. Асаблівае ўражанне зрабіла на мяне дакладнасць работы па медыцынскаму абслугоўванню насельніцтва. Некалькі разоў я паведала

Лепель—райцэнтр. Гэты маленькі горад нельга не палюбіць. Ён стаіць у маляўнічым месцы. Тут вабідь усё: утульныя паркі і скверы, ансамблі новых двухпавярховых дамоў, новыя вуліцы. Цяпер горад знаходзіцца ў рыштаваннях.

Шкада, што так хутка праляцеў час знаходжання на Радзіме. Ад усяго ўбачанага мы з сынам у захапленні.

Алена ГРЫГАРОВІЧ, Бельгія.

ТРУБЫ З ПАПЕРЫ

Без слоў.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

НАШ АДРАС
Мінск, Ленінскі праспект, 77,
Дом друку.
Рэдакцыя газеты «Глас Радзімы».